

ÅRSPLAN

Nedre Bardu barnehage 2023-2024

Innhold

ÅRSPLAN.....	0
Nedre Bardu barnehage 2023-2024.....	0
VELKOMMEN TIL BARNEHAGEÅRET 2023– 2024.....	3
TIDSRAMMEN VÅR	3
PERSONALET I BARNEHAGEN	3
BRUK AV APPEN Min barnehage foresatt	3
Barnehagene i Bardu bruker Visma foresatt- app for foreldrene og Visma ansatt- app for alle ansatte. Her kan vi kommunisere enkelt og trygt med hverandre. Vi ber alle foresatte om å laste ned foresatt- appen slik at de kan	3
HOVEDMÅL.....	4
SATSINGSOMRÅDE	4
BARNEHAGENS FORMÅL OG VERDIGRUNNLAG	5
Barnehageloven §1 Formål:	5
Barn og barndom.....	5
Demokrati.....	5
Mangfold og gjensidig respekt	5
Likestilling og likeverd	5
Bærekraftig utvikling	5
Livsmestring og helse	6
BARNEHAGENS INNHOLD.....	6
Omsorg	6
Lek	6
Danning	7
Læring.....	8
Vennskap og fellesskap	8
Kommunikasjon og språk	9
Barnehager med samiske barn.....	10
BARNEHAGENS FAGOMRÅDER	10
Kommunikasjon, språk og tekst	10
Kropp, bevegelse, mat og helse	11
Kunst, kultur og kreativitet.....	12
Natur, miljø og teknologi.....	12
Etikk, religion og filosofi	13
Nærmiljø og samfunn.....	13
Antall, rom og form	14

AKTIVITETSPLIKTEN – kap. 8 i barnehageloven	14
OPPLYSNINGSPLIKT TIL BARNEVERNTJENESTEN	15
BARNES MEDVIRKNING	15
SAMARBEID HJEM - BARNEHAGE	15
Foreldre medvirkning	15
Foreldrerådet	15
Samarbeidsutvalget (SU)	15
OVERGANGER OG TILVENNING	16
Når barnet begynner i barnehagen	16
Overgang barnehage – skole	16
PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON	17
NOEN AV VERKTØYENE VÅRE	17
VÅR DIGITALE PRAKSIS	18
BURSDAGSFEIRING I BARNEHAGEN	18
SAMARBEIDSPARTNERE	19
SYKDOM	19

VELKOMMEN TIL BARNEHAGEÅRET 2023– 2024

Vi er en av fem barnehager i Bardu kommune. Nedre Bardu barnehage har en avdeling i drift, med plass til 18 ressurser. Barnehagen ligger 20 minutters kjøring fra Setermoen, mot Bardufoss, i Beredskapsveien 20. Vi har fine, moderne lokaler, og et flott uteområde der vi også har kort vei til marka.

Barnehagens åpningstid: 7 :00 – 16:15

Det er stengt i romjula, onsdag før påske, tre uker om sommeren, og åtte planleggings- / fagdager.

Planleggings- / fagdager i 23-24 er: 14/8, 15/8, 5/10, 1/12, 2/1, 27/2, 10/5, 21/6

Sommerstengt i uke 29, 30 og 31.

TIDSRAMMEN VÅR

For å ivareta hele åpningstiden, går personalet ulike vakter. Den tiden alle ansatte er samtidig på jobb, kaller vi kjernetiden. Hos oss er det mellom kl. 8.45 og 14.30. Før og etter dette, er det en eller to ansatte til stede med barna.

PERSONALET I BARNEHAGEN

Styrer i Nedre og Øvre Bardu:	Ingrid Steien Mæhre, barnehagelærer med styrerutdanning,	100%
Pedagogisk leder:	Stine Trondsen, barnehagelærer	80%
Barnehagelærer:	Leslie Mangmisi, bachelor i pedagogikk	100%
Migrasjonspedagog:	Marthe K. Evenmo, barnehagelærer, stasjonert i Lappaen bhg.	
Assistent:	Mona Linna Johansen	60%
	Hanne Sagmo	70%
	Tove Nesvold	40%
Lærling:	Björg Øverli	60%

BRUK AV APPEN Min barnehage foresatt

Barnehagene i Bardu bruker Visma foresatt- app for foreldrene og Visma ansatt- app for alle ansatte. Her kan vi kommunisere enkelt og trygt med hverandre. Vi ber alle foresatte om å laste ned foresatt-appen slik at de kan

- Registrere fravær på egne barn så snart de vet om dette (sykdom, fri eller ferie)
- Hake av for tillatelser
- Sende og motta beskjeder
- Lese informasjon som barnehagen legger ut, f.eks. sovetider, bilder fra dagliglivet og annen informasjon.

HOVEDMÅL

Alle små og store skal trives i barnehagen vår

SATSINGSOMRÅDE

De senere årene har barnehagene i Bardu vært gjennom tre nasjonale satsinger; språk, realfag og inkluderende barnehage- og skolemiljø.

Sistnevnte satsing går rett i kjernen på det viktigste i barnehagepedagogikken. Arbeidet med å skape gode relasjoner og sikre at alle blir inkludert, er noe vi alltid må jobbe bevisst med.

Ny rammeplan i 2017 og St.mld. nr.6 «Tett på- tidlig innsats og inkluderende fellesskap», gir oss klare føringer for hvordan vi skal arbeide med inkludering. Alle barn, uavhengig utviklingsnivå og utfordringer, skal ivaretas innenfor det allmenpedagogiske tilbudet. Der vi tidligere har arbeidet med spesialpedagogiske tiltak rettet mot enkeltbarn, skal vi nå i størst mulig grad tenke at vi skal jobbe som et lagt rundt barnet i barnegruppa. Det krever at personalet som er tettest på barna i større grad enn før tilegner seg relevant kompetanse for å håndtere ulike utfordringer. Barn skal ikke unødig tas ut av gruppa, selv om det fortsatt kan hende at det noen ganger er nødvendig.

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, er et varig kompetanseløft som skal sikre nettopp dette. Barnehagen jobbet hele forrige år med å kartlegge eget ståsted. Framover skal vi fortsette med å jobbe med målformulering, problemstillinger og tiltak som kan gjøre oss bedre i stand til å inkludere alle på en god måte.

Barnehageloven, kap.8: Psykososialt barnehagemiljø, pålegger oss å forebygge ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helse, trivsel, lek og læring hos barna. Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

BARNEHAGENS FORMÅL OG VERDIGRUNNLAG

Barnehageloven §1 Formål:

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barns behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»

Barn og barndom

Hos oss verner vi om barndommens egenverdi. Barndommen er en livsfase der her- og nå perspektivet og den frie leken skal få mye plass. Voksne som deltar aktivt i barnas lek, og som sammen med barna undrer seg over det som skjer her og nå, sikrer et godt grunnlag for livslang læring.

Demokrati

I barnehagen lærer barna å være en del av et fellesskap. Personalet har ansvar for at barnehagefellesskapet bygger på demokratiske prinsipper. Barna skal få erfare og lytte til andre og selv bli hørt, og at de noen ganger må sette egne ønsker og behov til side til fordel for fellesskapet. Uavhengig av kommunikasjonsevner og språkferdigheter, skal barna få medvirke i barnehagen, og blant annet få bestemme aktiviteter de vil holde på med. Personalet skal sikre at barna får tid til å bli hørt i samtaler, samlingsstunder og i hverdagen ellers.

Mangfold og gjensidig respekt

Vi skal synliggjøre, fremme og verdsette mangfold og gjensidig respekt. Alle skal bli sett og anerkjent for den de er, og alle skal ha en plass i fellesskapet. Vi skal synliggjøre mangfold i familieformer og sørge for at alle barn får sin familie speilet.

Likestilling og likeverd

Likestilling og likeverd skal fremmes uavhengig av bl.a. kjønn- og kjønnsidentitet, etnisitet, sosial status, språk, religion og livssyn. Personalet må reflektere over sine egne holdninger for å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling på best mulig måte.

Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Vi har en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for et mer bærekraftig samfunn. I vår barnehage sorterer vi søppel, og lar det være en naturlig måte å lære opp barna til å ta vare på kloden vår. De grunnleggende behovene skal dekkes uten at det ødelegger fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine.

Livsmestring og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Både fysisk og psykisk helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.

BARNEHAGENS INNHOLD

Omsorg

For å skape gode relasjoner, er trygghet og støtte fra voksne omsorgspersoner en forutsetning. Personalet jobber hele tiden for at barna skal ha et trygt og godt barnehagemiljø. Vi bruker *Plan for et trygt og godt barnehagemiljø* som utgangspunkt for refleksjon og diskusjon i personalet på fagdager, og har særlig fokus på det forebyggende arbeidet. Vi jobber med oss selv med å være sensitive, sette trygge, gode rammer, og for å møte barna på deres følelser.

For de yngste:

- Vi har primærkontakter ved oppstart for å sikre barnet en god tilknytning i barnehagen.
- Vi er ekstra oppmerksomme på å sense nonverbale ytringer for å fange opp om barnet trenger støtte, trøst, litt ekstra oppmerksomhet, eller en pause fra det som skjer.
- Vi hjelper barna å dele leker med hverandre.
- Vi stiller forventninger ut fra det utviklingsnivået barnet er.
- Vi sikrer at barna får regelmessige, gode måltider, og at de avvikles når barna har behov.
- Vi har gode rutiner som sikrer at barna får nødvendig hvile mellom ulike aktiviteter gjennom dagen. De som har behov for det, får sove flere ganger

For de eldre (fra 2-3 år):

- De eldre barna får oppleve mestring ved å strekke seg etter nye utfordringer.
- Vi har faste måltider med ernæringsmessig riktig og god mat.
- Vi sikrer tilstrekkelig hvile ut fra det enkelte barns behov. De fleste eldre barna hviler på madrass mens de hører på lydbok eller blir lest for, og noen sover fortsatt litt.
- Vi lærer barna å dele med hverandre, og om gode regler for å være sammen og være venner. For de eldre barna, tar vi tema vennskap og inkludering mer og mer inn i samtaler, både i samlingsstunder som tema, men også i hverdagen.

Lek

Det viktigste som skjer i barndommen, er leken. Barna leker for lekens egen skyld, men for de voksne er det viktig å kjenne lekens betydning som læringsarena. Da kan vi på best mulig måte legge til rette for at alle barna får erfare allsidig lek. I leken får barna utvikle alle sider ved seg selv. Her utvikles språk- og kommunikasjonsferdigheter, begreper og motorikk, empati og selvfølelse. I tillegg får barna tilegnet seg viktig relasjonskompetanse. Lekemiljøet skal inspirere barna til allsidig lek, både ute og inne.

For de yngste:

- Vi tilbyr leker som er tilpasset de yngste. Spriket i utvikling og interesser kan være stort, så det er viktig å ha noe som fenger alle.

- Vi bruker mye konkreter når vi skal formidle eventyr og historier, jo yngre barna er, jo viktigere er det med visuell støtte..
- Også små barn liker å leke sammen med andre barn, og vi starter helt fra de er små med å fokusere på vennskap, det å dele, og det å glede seg sammen med andre barn om noe felles.
- Når det starter nye barn, spør vi alltid om hva barnet liker å leke med, slik at vi kan få en god start på barnehagetilværelsen. Så hjelper vi gradvis barnet til å bli kjent med nye leker
- Vi støtter barna i å utvikle vennskap ved å være til stede og veilede dem gjennom hele dagen, også i lek.

For de eldre (fra 2-3 år):

- Vi støtter fortsatt barna i å utvikle vennskap ved å være til stede og veilede dem gjennom hele dagen, også i lek.
- Vi fornyer lekemiljøet ut fra barnas interesser.
- Vi bringer inn ny inspirasjon ved fortellinger, temadager om for eksempel brann, Forut sin barneaksjon osv.
- Vi passer på å ha lekemateriell som gjenspeiler mangfoldet i miljøet.
- Vi deler barna inn i mindre grupper som varer over tid.
- Vi sikrer tid til lek, og endrer gjerne på planer dersom vi ser at det er god lek som gjerne bør fortsette.
- Vi bruker den ressursen vi har med mange ulike rom som er fine til å stikke seg litt bort i for å leke uforstyrret.

Danning

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverden, og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet, samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Aktiv deltakelse i aktiviteter og opplevelser i hverdagen er med på å skape mening for barna. Temaene skal være utviklende og gi mulighet for læring og danning. Voksne skal være til stede og opptre som gode rollemodeller.

For de yngste

- Barna må prøve selv og øve på å hjelpe hverandre i for eksempel spising og påkledning.
- Vi lar barna prøve og feile før vi hjelper dem, jf. forrige punkt.
- De yngste barna får ha medbestemmelse i eget liv ved at vi tolker kroppsspråk og signaler, og lar det de formidler påvirke våre avgjørelser.
- Vi har begynnende opplegg der barna lærer om følelser. De yngste lærer først og fremst å kjenne igjen egne følelser.

For de eldre (2-3 år)

- Gjennom programmet Steg for steg, øver vi på å gjenkjenne og sette ord på følelser, og akseptere alle følelser, og at vi kan føle ulikt om samme tingen.
- Vi har regler for aktiviteter og situasjoner, så barna får erfare at det forutsigbare rammer for hvordan vi skal være sammen med andre.

- Vi tar med barna på råd i saker som angår dem. Etter hvert som barna blir eldre, skjer dette gjennom samtaler, observasjoner, og fortsatt ved at personalet tolker kroppsspråk og signaler.
- Personalet utfordrer barna til undring og refleksjon.
- Vi snakker med barna om likheter og ulikheter, og fokuserer på at alle har verdi i seg selv, og skal inkluderes.

Læring

Foregår i det daglige samspillet med andre mennesker og med miljøet. Hos oss tar vi utgangspunkt i det som skjer i hverdagen og i leken. Gjennom samtaler, undring og utforskning sikrer vi at barnas læring støttes og videreutvikles. Personalet sørger for at det er tilgjengelig lekeutstyr, bøker og materiell som inspirerer barna til ny kunnskap.

For de yngste:

- Vi bruker mye konkrete for å hjelpe dem i begrepslæringen. Det gjelder særlig i dramaarbeid, men også i lesetund og ved andre aktiviteter.
- Personalet er bevisste på at vi lærer med flere sanser.
- Det å ha faste rutiner lærer barna å tolke verden, skape rammer og mening og sammenheng.
- Rammene for de yngste tydeliggjøres gjennom en fast dagsrytme.
- Vi introduserer nye opplegg og nytt lekemateriell slik at barna kan strekke seg og erfare nye ting.

For de eldre (Fra 2-3 år):

- Vi har tilgjengelig leke- og aktivitetsmateriell tilpasset barnas alder og interesser. For eksempel Snakkepakken, Språkkista og realfagsutstyr.
- Vi bruker pedagogiske spill og aktivitetsopplegg tilpasset barnas alder og interesser.
- Vi presenterer opplegg de ikke kjenner fra før, for å utfordre barna til å oppleve nye ting
- Vi følger årssyklusen, og bruker tema fra denne som innfallsvinkel til læring. For eksempel bruker vi julefeiring til å snakke om ulike religioner og likheter og ulikheter knyttet til det, til å lære ulike formingsteknikker, og til å snakke om omsorg.
- Rammene for de eldre tydeliggjøres og utvides ved at de etter hvert som de blir eldre får inn en «større rytme» som årssyklusen som gjentas fra år til år.

Vennskap og fellesskap

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre, og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill.

I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Personalet i Nedre Bardu barnehage jobber for å skape vennskap og fellesskap og med å forebygge.

I dette arbeidet, bruker vi aktivt *Plan for et trygt og godt barnehagemiljø*. Denne har hele personalet vært med å gi innspill til under utarbeidelsen, og i høstsatte vi den på agendaen på fagdagen. Den er nå kommet inn i årshjulet for fagdagene slik at vi sikrer at den blir brukt aktivt. Alle barna trenger venner, og personalet har søkelys på å hjelpe dem med å skape

relasjoner. Vi jobber for at alle skal ha noen å leke med, og for at ingen skal melde seg ut slik at de mister verdifull sosial læring.

Personalet jobber bevisst med å hjelpe barna å etablere gode relasjoner allerede fra barna er små. Det gjør vi ved å rigge til felles gode opplevelser som kan være base for videre vennskap.

For de yngste:

- Vi har samlingsstunder for de små der vi synger, prater og ler sammen.
- Vi deler leker, og har gjerne flere av samme leke så de ikke alltid må vente.
- Vi går på korte oppdagelsesferder i og utenfor barnehagen.
- Vi trøster hverandre når noen er lei seg og gleder oss sammen når noen er glade.

For de eldre (fra 2-3 år)

- Vi har daglige samlinger i det store fellesskapet.
- Vi etablerer grupper som har jevnlige, ofte ukentlige, samlinger. Dette bidrar til fellesskap som vi bygger vennskap videre på. Temaene kan være ulike i perioder
- Steg For Steg samlinger
- Samtaler med barna om trivsel og vennskap, både i grupper og hver for seg.

Kommunikasjon og språk

Barnehagen har arbeidet systematisk med språk over flere år. Språket læres og utvikles i det daglige samspillet, og personalet har blitt bevisst viktigheten av språket i hverdagen. Det gjelder både hverdagssamtalen, og det å sette seg ned med ei bok sammen med barna. Vi bruker alle dagens hendelser og gjøremål som språkarena, både tilrettelagte samlingsstunder, måltider, stell osv. Språk omfatter både det vi sier og det vi gjør, og vi må være bevisst på at dette henger sammen. Personalet er rollemodeller for bruk av språket, så vel som i andre sammenhenger.

For de yngste:

- Personalet setter ord på/ benevner det som skjer og det vi gjør gjennom barnehagedagen
- Vi bruker konkrete og bilder som visuell støtte i språkstimuleringen
- Vi blar i bøker og snakker om hva som er på bildene, undrer oss med barna
- Personalet er oppmerksom på kroppsspråk, og støtter barna ved å sette ord på det de opplever
- Vi synger sanger i samlingsstundene og ellers

For de eldre:

- Vi leser bøker på ulike måter, snakker om bilder, undrer oss over mulig innhold før vi leser
- Vi setter ord på følelser
- Vi spiller spill, synger og dramatiserer
- Vi tøyser og tuller med ord og begreper, lager rim og synger sanger
- Vi hører lydbøker
- Skolestarterne har eget førskoleopplegg

Barnehager med samiske barn

Samiske barn skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, og i Nedre Bardu barnehage skal vi tilpasse tilbudet til barnas samiske bakgrunn. Det betyr at personalet skal ha kjennskap til og legge vekt på at den samiske kulturen skal være en del av innholdet i barnehagen, og at vi skal legge til rette for at barna får møte det samiske språket. I år har vi ingen samiske barn.

BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Rammeplan for barnehagen har sju fagområder som skal ses i sammenheng, og være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Dette gjelder både hverdagslige aktiviteter og planlagte temaopplegg. Arbeidsmåtene våre er tverrfaglige, og ofte er flere fagområder representert i samme temaopplegg.

Fagområdene i rammeplanen er i stor grad de samme som barna senere møter som fag i skolen. Gode opplevelser, erfaringer og læring innenfor disse områdene i barnehagen vil kunne gi barna et positivt forhold til fagene, og motivasjon for å lære mer.

Kommunikasjon, språk og tekst

Omhandler utvikling og utforskning av språk i vid forstand. Det skjer gjennom barnas lek, ved at de introduseres for ulike språk, språkformer og dialekter fra samtid og fortid. Barna skal få utforske både muntlig og skriftlig språk, og vi oppfordrer gjerne til «tulleskriving». For de yngste barna dreier språkarbeidet seg mye om å sette ord på gjenstander, følelser og fenomener. Vi bruker ofte konkreter for å understøtte. De eldre barna deltar mer aktivt i lesing og dramatisering. Dialektbruk og felles undring over likheter og ulikheter er topp!

Mål 1-2 år

- Barna skal oppleve glede ved å mestre nonverbalt og etter hvert verbalt språk
- Personalet skal gi barna respons på nonverbale og verbale uttrykk
- Personalet skal ta på alvor, og gi plass til barnas språklige uttrykk
- Personalet skal bade barna i språk slik at de utvikler sin språkforståelse
- Barna skal forstå og etter hvert kunne bruke enkle, meningsbærende ord
- Barna skal bli kjent med enkle billedbøker, fortellinger, regler, rim og sanger

Mål 3-5 år

- Barna skal bruke språket aktivt i lek og samhandling med andre
- Barna skal videreutvikle sin språkforståelse og sitt ordforråd
- Barna skal kunne bruke språket for å sette ord på tanker og følelser
- Barna skal kunne bruke språket til å håndtere uenigheter og konflikter
- Barna skal få et positivt forhold til fortellinger, eventyr, rim, regler og sang
- Barna skal lære å lytte ut lyder og rytme i språket
- Barna skal få begynnende kjennskap til symboler for tall og bokstaver

Utvidet mål 4-5 år

- Barna skal bli bedre kjent med bokstaver og tall
- Barna skal erfare det å skape tekst
- Barna skal erfare det å bruke datateknologi gjennom å bruke PC og elektroniske pedagogiske spill som Bee-Bot og Osmo.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Barna skal lære å forstå sammenhengen mellom sunn mat og god helse. Fra de er små, lærer vi barna gode vaner knyttet til kost, bevegelse, hygiene, og det å sette grenser for egen kropp. Vi serverer variert og sunn kost, og skiller mellom hverdag og fest. En dag i uka får vi varmmat fra kjøkkenet på Barduheimen.

Personalet har hatt temaet mat og måltider oppe til drøfting på fagdagen i vår, med særlig fokus på sukkerholdig mat. Vi har gått gjennom rammene i Barnehageloven, og forskrift og retningslinjer for temaet. Deretter har vi kartlagt hvilke markeringer / aktiviteter vi har med sukkerholdig mat. Disse skal vi begrense framover, og har valgt ut fire anledninger som fortsatt markeres med søtsaker:

- For førskolegruppa: Kvikklunsj på turen til Skjellhaugen
- Pepperkake til jul.
  - Pepperkakebaking er en lokal, nasjonal og global juletradisjon. Lukten av julekrydder henger i barnehagen hele adventstida, og barna har hver sin gang å trekke pepperkakekalender og få med sin kake hjem.
- Solbolle til solfesten
  - Feiring av sola sin tilbakekomst med solbolle er en tradisjon vi deler med resten av Nord- Norge, og Svalbard
- Kaker på sommerfesten
  - Fordi det er fest og for noen en avslutning av en viktig epoke i livet.
- Sommer- is
  - For å avkjøle oss hvis vi er heldige og når over 20 grader flere dager.

Vi tar med barna ut på tur, og øker lengde og varighet på turene etter hvert som barna blir eldre. De får også gradvis mer trening i å være på tur. Førskolebarna deltar på svømming.

Mål 1-2 år

- Barna skal oppleve glede ved å bruke hele kroppen
- Personalet skal gi barna utfordringer tilpasset den enkeltes ferdighetsnivå
- Barna skal utforske omgivelsene ved å bruke kroppen aktivt
- Barna skal oppleve glede ved å mestre og kjenne på egne muligheter og grenser
- Barna skal bli kjent med kroppen sin og lære navn på kroppsdelene
- Barna skal få et positivt forhold til sunn mat og helse

Mål 3-5 år

- Barna skal utvikle en positiv selvfølelse gjennom å mestre fysisk aktivitet
- Barna skal prøve ut egne muligheter og lære å kjenne egne begrensninger
- Barna skal utvikle fin- og grovmotoriske ferdigheter
- Barna skal oppleve glede ved å være ute i naturen

- Barna skal få respekt for egen og andres kropp, og for at alle er forskjellige
- Barna skal få et bevisst forhold til sunn kost og helse

Kunst, kultur og kreativitet

Barna skal støttes i å skape sine egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. De skal bli kjent med ulike uttrykksformer. Planlagte eller spontane opplevelser danner grunnlaget for formingsaktiviteter.

Mål 1-2 år

- Barna skal bruke kroppen sin og alle sansene i møte med ulike uttrykksformer
- Barna skal bli oppmerksomme på ulike uttrykksformer i sine omgivelser og i barnehagens nærmiljø
- Barna skal oppleve glede og mestring ved å uttrykke seg på forskjellige måter
- Barna skal ha tilgang til, få utforske og bli kjent med ulike materialer og rekvisitter

Mål 3-5 år

- Barna skal få oppleve glede og fellesskap i møte med kunst, kultur og kreativitet
- Barna skal oppleve forskjellige kunstneriske og kulturelle uttrykksformer
- Barna skal utvikle sine evner til å iaktta, lytte og uttrykke seg på forskjellige måter
- Barna skal bli kjent med ulike materialer, verktøy og teknikker
- Barna skal oppleve glede ved å delta i kreative og skapende aktiviteter

Natur, miljø og teknologi

Gjennom lek og naturopplevelser, får barna erfaringer som kan knyttes opp til naturvitenskapelige fenomener og teknologi. Hos oss deltar barna på potetplukking i nabolaget om høsten. Turene ut av barnehagen gjør at barna blir glade i, og kjenner eierskap til naturen, og dermed vil hjelpe til å ta vare på den. Uterommet er en fantastisk arena for å skape undring sammen om fenomener vi opplever, sette bærekraft på dagsorden. F.eks. dyrking av egen mat, sanking av mat som vokser vilt, det med å ta med søppel fra naturen osv.

Mål 1-2 år

- Barna skal oppleve glede ved å være ute
- Barna skal oppleve naturens vekslinger, været og årstidene gjennom å bruke kroppen og sansene sine
- Barna skal oppleve glede, undring og nysgjerrighet i møte med naturen, vekster, fugler, dyr, småkryp og insekter
- Barna skal få et bevisst forhold til å ta vare på miljøet og naturen

Mål 3-5 år

- Barna skal oppleve glede ved å ferdes i naturen
- Barna skal undre seg, eksperimentere og snakke om fenomener i naturen
- Barna skal få kunnskap om landskapet, planter og dyr i nærmiljøet
- Barna skal få erfaring med veksling i årstidene og med alle typer vær og vind
- Barna skal få en begynnende forståelse for samspillet i naturen og samspillet mellom naturen og menneskene

- Barna skal få en begynnende forståelse for dyr og vekster og deres betydning for matproduksjon

Etikk, religion og filosofi

Her kommer barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag inn. Barna skal få forståelse for ulike livssyn, levemåter, familiemønstre, tradisjoner, verdier, høytider og religioner. De skal forstå at ingen har rett eller feil, og at vi skal leve godt sammen til tross for ulikheter. Vi kan utfordre barna til å filosofere over fenomener, og til å utøve kritisk tenking og dømmekraft. Nok en gang et område der personalet må gå foran og være åpne og undrende, slik at barna kopierer en ønsket atferd.

Mål 1-2 år

- Barna skal lære å behandle omgivelsene og menneskene rundt seg med respekt
- Personalet skal møte barna med respekt og støtte dem til positive løsninger i konfliktsituasjoner
- Barna skal oppleve stolthet over egen kulturell bakgrunn og få styrket sin egen identitet og selvfølelse
- Barna skal oppleve enkle, tradisjonelle markeringer som er representert i barnehagen
- Barna skal utvikle respekt og toleranse for ulike religioner og livssyn
- Barna skal få erfaringer med ulike livssykluser

Mål 3-5 år

- Barna skal få en forståelse for samfunnets grunnleggende verdier og normer
- Barna skal utvikle toleranse og respekt for andre
- Barna skal utvikle respekt for og kjærlighet til naturen
- Barna skal erfare konstruktive måter å håndtere uenighet og konflikter på
- Barna skal utvikle stolthet over sin etniske, religiøse og kulturelle bakgrunn og sin identitet og tilhørighet
- Barna skal få kjennskap til kristne høytider og tradisjoner og til andre religiøse høytider og tradisjoner som er representert i barnehagen

Nærmiljø og samfunn

Barna skal oppleve tilhørighet til nærmiljøet. Barnehagelivet skal legge grunnlaget for innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Da må vi la alle sin stemme bli hørt, øve på å lytte og på å tørre å hevde sin mening. Barna skal få kjennskap til menneskerettighetene. De skal også få kjennskap til samisk kultur, språk og tradisjon, og vi markerer samefolkets dag 6.februar.

De yngste barna lærer om demokrati gjennom å dele med hverandre, og øve på å prate og lytte under voksen veiledning. Etter hvert som de blir eldre, har vi mere bevisste samtaler og undringer rundt det med at vi tar valg som får konsekvenser for oss selv og andre.

Mål 1-3 år

- Barna skal utforske og bli kjent i eget nærmiljø
- Barna skal oppleve glede ved å være en del av et større fellesskap
- Barna skal bli oppmerksomme på at deres atferd påvirker omgivelsene

- Gutter og jenter skal få like muligheter og utfordringer
- Gutter og jenter skal få like mye oppmerksomhet

Mål 3-5 år

- Barna skal bli kjent med nærmiljøet gjennom opplevelser og aktiviteter
- Barna skal oppleve glede ved å være aktiv deltaker i et flerkulturelt fellesskap
- Barna skal utvikle respekt og forståelse for ulike tradisjoner og måter å leve på
- Barna skal oppleve at gutter og jenter får samme muligheter og utfordringer
- Barna skal bli kjent med norsk kultur og norske tradisjoner og andre kulturer som er representert i barnehagen

Antall, rom og form

Barna skal få hjelp til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Det skjer ved at de oppdager, utforsker og skaper strukturer. I barnehagen skal ungene få oppdage matematikk i dagliglivet og på andre områder. De skal få stimulert både undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning. Gjennom lek kan barna sammenligne, sortere, plassere, orientere, visualisere, kjenne former og mønster, telle og måle.

Gjennom språk- og realfagskommuneprosjektet er personalet blitt bevisst på at hverdagen er full av muligheter til å utforske fagområdene våre.

Med de yngste barna teller vi enkle ting; en sko, to sko, vi teller for eksempel barnegruppa når vi er i garderoben osv. Videre snakker vi med de små om først og sist, vi sorterer stor og liten og farger på klær, leker, kopper og kar. Etter hvert som barna blir eldre, utvider vi telling og sortering og introduserer dem for stadig mer avanserte begreper. Vi har også mange fine spill som gir realfaglige utfordringer. Vi har tall og former synlige for barna, og har tilpasset dette til barnas alder.

Mål 1-3 år

- Barna skal få en begynnende forståelse for mengder (1-3) og telling (1-5)
- Barna skal få mulighet til å eksperimentere og leke med farger
- Barna skal få mulighet til å eksperimentere og leke med geometriske former
- Barna skal oppmuntres til å bli oppmerksomme på likheter og ulikheter
- Barna skal få erfaring med å sortere etter størrelse, form og farger

Mål 3-5 år

- Barna skal oppleve glede ved å leke med og utforske tall, telling, rom og form
- Barna skal få kjennskap til enkle matematiske begreper
- Barn skal utforske og leke med mengder, størrelse, vekt, former og mønster
- Barna skal få erfaring med å sortere, kategorisere og sammenligne

AKTIVITETSPLIKTEN – kap. 8 i barnehageloven

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken, og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagene i Bardu har utarbeidet våren -23 *Plan for et trygt og godt barnehagemiljø*. Denne planen beskriver hvordan barnehagen skal forebygge og håndtere krenkelser og mobbing.

OPPLYSNINGSPLIKT TIL BARNEVERNTJENESTEN

Alle ansatte i offentlige og private instanser som i f.eks. barnehage, skole, helsevesen har en lovfestet plikt til å melde fra til barneverntjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet, eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker. Dette er for å ivareta barnet, til barnets beste. Personalet har en selvstendig opplysningsplikt til barnevernet jf. Barnehageloven §22.

BARNES MEDVIRKNING

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Jf. barnehageloven §1 og §3. Grunnloven §104 og FNs barnekonvensjon art.12.nr.1. Barn skal jevnlig få muligheten til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Barna skal få en opplevelse av seg selv som:

- Jeg er en som er verdt å lytte til
- Jeg har tanker, ideer, initiativ som er interessante for andre
- Jeg har noe å gi til andre, de liker meg

For de yngste barna har personalet fokus på å lytte, observere og tolke hvordan hvert barn formidler sine synspunkter ved kroppsholdninger, mimikk og andre følelsesmessige uttrykk. De må oppmuntres aktivt til å gi uttrykk for sine tanker og meninger og møte anerkjennelse for sine uttrykk.

SAMARBEID HJEM - BARNEHAGE

Det er viktig at foreldre og personale samarbeider til beste for barnet. Det er foreldrene som har hovedansvaret for barnets oppdragelse, men personalet er viktige samarbeidspartnere. Foreldrene kjenner enkeltbarnet best, og personalet er gode på barn i grupper. Hvordan barnet fungerer i gruppe kan være annerledes enn hvordan det er hjemme. Derfor er det viktig at samarbeidet bygger på gjensidig respekt, tillit og anerkjennelse.

Foreldremedvirkning

Foreldremedvirkning skjer på individnivå gjennom daglige samtaler ved bringing og henting og gjennom formaliserte foreldresamtaler en gang i året og ellers ved behov. Foreldrene medvirker også som gruppe gjennom deltakelse på foreldremøter og andre arrangementer der foreldre og personale er sammen. Barnehagene i Bardu har brukerundersøkelse hvert andre år. Foreldrene har også en representant i barnehagens samarbeidsutvalg. Foreldre og barnehage må støtte hverandre og løfte hverandre som gode forbilder.

Foreldrerådet

Alle foresatte i barnehagen er medlemmer i barnehagens foreldreråd. Foreldrerådet velger en leder på foreldremøtet om høsten. I tillegg velges en vara.

Samarbeidsutvalget (SU)

Utvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnede organ.

SU er barnehagens øverste organ, og behandler saker som angår barnehagen. SU godkjenner barnehagens årsplan, og er høringsinstans i saker som angår barnehagene. Partene kan også bringe inn saker de ønsker å ta opp. SU skal bli forelagt saker som er viktig for barnehagens innhold, virksomhet, og for foreldrene

Utvalget består av en representant fra foreldrene, denne velges til leder av samarbeidsutvalget. I tillegg er det en representant for de ansatte og en politisk representant som er oppnevnt av kommunestyret. Barnehagens styrer er sekretær for utvalget og har uttale- og forslagsrett.

OVERGANGER OG TILVENNING

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet får en trygg og god start i barnehagen, og at overgangene som kommer senere i barnehageløpet, til annen barnehage eller skole, blir god.

Når barnet begynner i barnehagen

Når barnet begynner i barnehagen, har det på forhånd fått en skriftlig innbydelse med hvem som er barnets kontaktperson. Innbydelsen inneholder også kort informasjon om hvordan den første tiden organiseres. Barnehagen tilpasser rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. I løpet av de første dagene har kontaktperson og foreldre en samtale. Denne samtalen følges opp etter at barnet har gått i barnehagen en tid, ca. to måneder.

Barn bruker ulik tid på tilvenningen, og det er viktig å gi barnet den tiden det trenger. Personalet gjør avtaler med den enkelte forelder fortløpende i denne perioden. Det er viktig med korte dager i starten slik at barnet får fordøye alle nye inntrykk.

Overgang barnehage – skole

Ifølge Rammeplan for barnehagen skal barnehagen i samarbeid med foreldre og skole legge til rette for at barn kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning.

I samarbeid med de andre barnehagene i kommunen har vi utarbeidet en egen plan for innholdet i førskolen. Det er også utarbeidet et eget årshjul for overgangen mellom barnehage og skole i Bardu kommune. Innholdet i førskolen dreier seg hovedsakelig om begrepslæring og relasjonsbygging.

Barnehagen har førskoleklubb en gang i uka. Den starter opp når innkjøring av ny barnegruppe er over om høsten, og varer ut mai.

Gjennom året er det lagt opp til flere fellessamlinger for skolestarterne fra alle barnehagene der de møtes til ulike aktiviteter.

I mai er det overgangssamtaler med foreldrene. Her avtaler vi hvilke papirer som skal oversendes skolen. Dersom barn har spesielle behov, gjennomføres et dialogmøte med foreldre, barnehage og skole i februar.

Etter jul gjennomføres det et felles foreldremøte for alle skolestarterne i kommunen, på Bardu skole og kulturarena.

PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON

Lov om barnehager med forskrifter setter rammer for det pedagogiske tilbudet vi gir. I tillegg deltar vi i nasjonale satsinger. Planleggingen av innholdet i barnehagen skjer på bakgrunn av disse.

Samtaler og vurderinger med foreldrene, samt refleksjoner og vurderinger på avdelinga, hjelper oss å tilpasse planene våre til barna både enkeltvis og i gruppe. Innholdet på fagdage er også med på å danne grunnlag for planarbeidet.

Vi jobber med tema og planer i fellesskap, det settes opp didaktisk plan for aktiviteter. Personalet har delt på ansvarsområder i årshjulet, der de har ansvaret for å planlegge aktiviteter, gjennomføre og evaluere ut fra rammeplanen.

I barnehagen har vi ulike arenaer for vurdering og refleksjon. Samtaler med barna og foreldrene tar vi alltid med oss når vi gjør vurderingsarbeid i personalgruppa.

Avdelinga har tre timer avdelingsmøte i måneden, og hele personalgruppa samles til fagmøter ca. en gang i måneden.

På ledernivå har vi interne møter der ped.ledere i Øvre og Nedre Bardu og styrer samles i forkant av fagdager.

Vi er også del av et kommunalt og interkommunalt nettverk som møtes jevnlig i forskjellige fora for både planlegging og vurdering.

Årsplanen dokumenterer arbeidet vårt, og sendes ut til alle foresatte og barnehageeier.

I foreldreappen legges det jevnlig ut dokumentasjon i dagboka der, med bilder fra dagliglivet.

Ut over den pedagogiske dokumentasjonen (=refleksjoner og vurderinger i personalet) synliggjør vi arbeidet vårt ved å henge opp bilder fra ulike aktiviteter og formingsopplegg på avdelingene.

Personalet har en egen tavle på personalrommet der oppsummeringer av personalutviklingsarbeid henges opp. Her kan det også henges opp annet arbeid fra fagdage våre.

NOEN AV VERKTØYENE VÅRE

Observasjonsskjema Alle med – dette skjemaet brukes til å observere barnets helhetlige utvikling. Vi bruker det i de årlige foreldresamtalene. Tiltakspermen til Alle med brukes til å hente ut ulike opplegg med enkeltbarn og barnegrupper.

Observasjonsskjema TRAS- dette skjemaet bruker vi dersom vi er usikre eller lurer på ting knyttet til språklig utvikling. Noen ganger ser vi at sosial og språklig utvikling henger sammen, og at det derfor kan være et godt verktøy også for sosial utvikling.

BTI- veilederen - en samordnings- og medvirkningsmodell rundt tidlig innsats. Denne bruker vi som veileder for neste steg dersom vi har en bekymring rundt et barn.

Vennebussen- et verktøy for å kartlegge hvem barn ønsker å leke med og hvem de faktisk leker med. Gir oss pekepinn på hva vi må jobbe med for at alle skal oppleve seg inkludert.

Foreldreundersøkelsen - elektronisk brukerundersøkelse fra Utdanningsdirektoratet som sendes ut annen hvert år.

Språkløyper- en nettbasert kompetansehevingspakke for personalet som gir oss økt kunnskap og gode tips og ideer om gode måter å lese for barn på.

Realfagsløyper- en nettbasert kompetansehevingspakke som består av forskningsbaserte og praksisnære utviklingspakker for barnehager og skoler.

BU- en systematisk måte å arbeide inn begreper på. Skal sikre at alle barna får den rette basisen for videre læring. Dette foregår systematisk i førskoleklubben.

Steg for Steg og Start/ Småsteg- Systematisk opplegg for arbeidet med å styrke sosial kompetanse.

Snakkepakken- en samling av ulike spill, eventyr og opplegg for å arbeide med språk og sosial kompetanse.

Språkkista- en kiste som er full av konkrete og spennende materiell som bilder, spill, magnetavle, veiledningshefte og CD med sanger, rim og regler til bruk som verktøy og inspirasjon i det daglige arbeidet med språkstimulering i barnehagen.

Mattekista- konkret og nyttig materiell til øvelse av spesifikke, grunnleggende ferdigheter i matematikk, som sortering, klassifisering, telling, plassering, rom, form, mønster, tid med mer.

VÅR DIGITALE PRAKSIS

I Nedre Bardu barnehage er det i Pad, smarttelefon og PC vi har. Vi har også et dokumentkamera, bie-roboter til programmering og lysbord. De digitale verktøy brukes først og fremst til å lete etter informasjon eller bilder på nettet når vi arbeider med ulike tema eller når noen lurer på noe. Vi passer på å formidle digital dømmekraft og når det er naturlig snakker vi med barna om opphavsrett og kildekritikk.

BURSDAGSFEIRING I BARNEHAGEN

Vi har oppmerksomhet på barnet denne dagen. Vi markerer bursdagen med å henge opp flagg ved inngangsdøra, og en plakate på ytterdøra. Barnet får pynte bursdagskronen med klistermerker. Vi har ei bursdagssamling hvor vi synger bursdagssangen og har ulike aktiviteter. Lunsjbordet dekkes med pynt og flagg. Det er ikke anledning å dele ut bursdagsinvitasjoner i barnehagen.

SAMARBEIDSPARTNERE

For å sikre barnets beste er det etablert et samarbeid mellom de ulike etatene som har med barn å gjøre. Våre samarbeidspartnere er:

- PPT- pedagogisk psykologisk tjeneste. Har spesialkompetanse på språk og atferd.
- Helsestasjon, helsesykepleier og psykiatritjeneste
- Fysioterapeut
- Barneverntjenesten
- Flykning tjenesten
- Setermoen mottak

SYKDOM

Vi ønsker at dere alltid gir oss beskjed dersom barnet er sykt.

Legg sykefraværet inn i appen. Det er viktig at det også varsles om smittsom sykdom slik at barnehagen kan iverksette nødvendige rutiner for å hindre eller minimere smitte. Husk at barnehagen også kan ha barn som er ekstra sårbare for relativt ufarlige sykdomstilstander.

Barnets allmenntilstand avgjør om barnet kan være i barnehagen. Det er helt annerledes å være i barnehagen enn hjemme dersom formen ikke er på topp. I barnehagen er det stor aktivitet og mange barn samlet, i motsetning til hjemme hvor det er stille og rolig. Vi ser at barn som kommer for tidlig tilbake ofte bruker lengre tid på å bli helt frisk igjen.

For rask rekonvalesens og minimering av smitte, ber vi om at dere overholder helsedirektoratets anbefaling i forhold til de to vanligste sykdomsårsakene i barnehagen.

- Feber: Barnet må ha en feberfri dag hjemme før de kommer tilbake til barnehagen.
- Diaré og oppkast- det skal gå minimum 48 timer etter siste rennende avføring eller oppkast.

Mild/moderat øyekatarr er en veldig smittsom, men ufarlig sykdom som går over av seg selv. Av smittevern hensynet er det ikke nødvendig å ha barnet hjemme så lenge barnets allmenntilstand ikke er redusert. Ved kraftig øyekatarr med rikelig pussdannelse bør barnet holdes hjemme til pussdannelsen har avtatt. Det anbefales da at lege kontaktes for å få vurdert behov for behandling.

Barnehagen medisinerer ikke dersom det ikke er livsnødvendig. Slik medisinerer skjer da etter opplæring av foreldre/helsepersonell.

Selv om det ikke er en sykdom, tar vi med hodelusa i dette punktet. Ved forekomst av hodelus MÅ barnehagen varsles og behandling iverksettes umiddelbart.